

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

G.T.M. Grimberg

De afgelopen jaren is er in dit blad regelmatig aandacht besteed aan arbeidsomstandigheden en in het bijzonder aan persoonlijke beschermingsmiddelen. Toch, zo blijkt uit reacties van lezers, ontbreekt het velen aan een helder inzicht in deze materie en met name in de nieuwste ontwikkelingen. "Waarop moet ik letten bij de aankoop van persoonlijke beschermingsmiddelen?" is een veelgestelde vraag. Maar ook: "Hoe zit het met het gebruik en onderhoud?". Op deze en nog meer vragen probeert de schrijver in een aantal bijdragen antwoord te geven. Na dit inleidende artikel komen de volgende onderwerpen aan bod: werkhandschoenen, veiligheidsschoeisel, veiligheidshelmen, gehoorbescherming, gezichtsbescherming, veiligheidskleding, regen- en thermokleding en functioneel ondergoed.

Arbowet

Uitvoerende werkzaamheden in bos, natuur en landschap zijn niet zonder gevaar. Ondanks verbeterde werktechnieken en veiligheidsvoorzieningen op gereedschappen en machines zijn ongevallen niet uit te sluiten. Een moment van onachtzaamheid, een misstap in het terrein, slechte weersomstandigheden, de bekende "namiddag-dip" kunnen, al

dan niet in onderlinge combinatie, leiden tot "bijna ongelukken" of echte ongelukken. In ongevallenstatistieken staat de bosbouwsector helaas nog steeds hoog genoteerd. Volgens de Arbeidsomstandighedenwet (ARBO-wet) moeten werkgever en werknemer maatregelen treffen om ongevallen te voorkomen en schade aan de gezondheid te beperken. Voor het werken in de bosbouwsector is het gebruik

Bosarbeider met volledige persoonlijke beschermingsmiddelen. Foto: W. Braun.

van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) een absolute voorwaarde.

25

De werkgever of leidinggevende is in ieder geval wettelijk verplicht om:

- PBM gratis ter beschikking te stellen.
- Instructie te geven over de werking, het juiste gebruik en het onderhoud van PBM.
- Toezicht te houden op het gebruik van deze middelen.

Tabel 1. Overzicht van leveranciers en importeurs van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Leverancier / importeur	Plaats	Telefoonnummer	Faxnummer
Van Bavel Oosterhout b.v.	Oosterhout	0162-427050	0162-427052
Coolegem	Rhoon	010-5065333	010-5065330
Electrolux Outdoor Products (Husqvarna)	Alphen ad Rijn	0172-468322	0172-468219
Gerba bv	Dongen	0162-313000	0162-321706
Groeneveld Agenturen	Hellevoetsluis	0181-310563	0182-322367
Groeneveld Dordrecht bv	Dordrecht	078-6181400	078-6524605
Hanewacker en zn bv	Sneek	0515-420000	0515-418005
Heigo Nederland bv	Elst	0481-364111	0481-364100
Helthuis Power Products bv	Heteren	026-4723464	026-4722722
Houweling Veiligheid bv	Teuge	055-3231491	055-3232192
Hütter Veiligheid bv	Hoofddorp	020-6533400	020-6533413
Mauritz en zn bv	Bussum	035-9643914	035-9643390
Poel Bosbouwartikelen	Nieuw-Millingen	0577-456561	0577-456532
Prosafe Holland	Wormer	075-3977583	
Safety Green	Groesbeek	024-3977583	024-3976741
Stierman bv	Zutphen	0575-599999	0575-599989
Andreas Stihl nv	Maarssen	030-2410460	030-2413923
Tympanitec International bv	Hellevoetsluis	0181-324910	0181-324918
De Vlamboog bv	Hoofddorp	023-5675500	023-5637491
A. Vledder Technische Producten bv	Huissen	026-3262911	026-3251316
De Vries Nederland bv	Oostzaan	075-6841410	075-6841923

SCHEMA PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

Werkzaamheden	Hoog veiligheidsniveau met werkbescherming	Veiligheidsvest	Veiligheidsbril of overal	Diët bijwerken, natuurkundige werkdag	Reinigungsarbeiten	Werkhandschoenen tegen insectensteken	Veiligheidskleding	Veiligheidsbril	Stalbescherm	Gevoorschermt (*)	Veiligheidsbril	Klimaatapparaat
1. Planten												
a. handmatig												
b. machinaal												
2. Bestrijding kruisachtige en lichthoutige begroeiing												
a. bosmaaier met slagmes												
b. slagmesmaaierslagmaaier												
3. Afzetten houtige begroeiing												
a. handzaag												
b. slaggereedschap												
c. bosmaaier met zaagblad												
d. motorkettingzaag												
e. kiepemaaiers/risicomaaier												
4. Versnippen												
5. Vellen/dunnerswerk												
a. slaggereedschap												
b. motorkettingzaag												
6. Uitsnoeien (gewelpe bomen)												
a. bijl												
b. motorkettingzaag												
7. Opsnoeien												
a. handgereedschap												
b. motorhandgereedschap												
8. Uitslaggen												
a. paard												
b. trekker met bord												
c. trekker met iler												
d. trekker met tang												
9. Schillen												
a. schilmes												
b. machinaal												
10. Hout kloven												
a. kloofbijl-hamer												
b. machinaal												
11. Maaien												
a. bosmaaier met slagmes												
b. bosmaaier met draadsnijp												
c. 2-wielige/2-assige trekker												
d. 4-wielige/2-assige trekker												
12. Riet binden												
13. Blootverfzuring												
a. handgereedschap (hand-rotzsaag)												
1. hoogwerker												
2. klimmen												
3. ladder												
b. motorkettingzaag												
1. hoogwerker												
2. klimmen												
3. ladder												
4. grondploeg (opruimen)												
14. Machinale houtbewerking												
cirkelzaag/vlakbank/reesbank												
15. Metaalbewerking												
signaal e.d.												
16. Luchtscherm												
17. Gebruik chemische beschermingsmiddelen												
is afhankelijk van het middel en de wijze van toepassing. Raadpleeg steeds het etiket!												
18. Recreatieve ruimten												
a. zonder risico injectieaalden												
b. met risico injectieaalden												

* = gebruik bij SBB verplicht
 @ = aanbevolen
 * = bij gear van vallende voorwerpen is de veiligheidshelm verplicht
 ** = boven een geluidsniveau van 80 dB (A) is bij SBB gehoorbescherming verplicht

Tabel 2. Schema Persoonlijke Beschermingsmiddelen (Bron: Staatsbosbeheer 1997).

In tabel 2 is voor 18 categorieën van werkzaamheden weergegeven welke PBM gebruikt moeten worden. Het schema is afkomstig van Staatsbosbeheer, maar ook andere behorende instanties en het bosbedrijfsleven in ons land hanteren dit schema als leidraad om te voldoen aan wettelijke verplichtingen op het gebied van PBM.

CE-markering en EN-normen
 Sinds enige tijd zijn de te stellen eisen

In de volgende afleveringen van deze serie over persoonlijke beschermingsmiddelen worden de verschillende normen nader besproken. Deze normen staan ook vermeld in het handboek Persoonlijke beschermingsmiddelen van het Nederlands Normalisatie Instituut (015-2690390).

In PBM waarvoor een Europese norm bestaat, moet naast de CE-markering een pictogram zijn aangebracht met vermelding van de betreffende norm. Zo is er bijvoorbeeld voor veiligheidskleding en veiligheidsschoeisel een motorzaagpictogram en voor regenkleding een paraplu-pictogram.

Cijfers in de pictogrammen geven aan wat de mate van bescherming is. Meer informatie over de pictogrammen volgt in de bespreking van de afzonderlijke PBM. Let er bij aankoop van PBM op, dat het CE-embleem en het toepasselijke pictogram duidelijk zijn aangebracht. Met de invoering van de CE-markering hebben de nationale keurmerken geen officiële betekenis meer. Bekend in dit verband zijn de Duitse keurmerken van het KWF/FPA (Kuratorium für Waldarbeit und Forsttechnik / Forsttechnischer Prüfausschuss; het eikel-logo, figuur 2) en DLG (Deutsche Landwirtschaftsgesellschaft, figuur 3).

Leveranciers en importeurs

In tabel 1 is een overzicht weergegeven van leveranciers en importeurs van PBM. Voor zover zij niet rechtstreeks aan afnemers leveren, kunnen zij doorverwijzen naar winkeliers waar de materialen wel verkrijgbaar zijn. Verder moeten men zich realiseren dat niet alle genoemde bedrijven alle PBM leveren.

G.T.M. Grimberg werkt bij het IKC Natuurbeheer, afdeling Bos

aan PBM in Europees verband geharmoniseerd. De eisen zijn vastgelegd in Europese richtlijnen. Voldoet een PBM aan de minimale eisen uit de richtlijn, dan mag de CE-markering (zie fig. 1) worden gevoerd. Door deze markering op het product aan te brengen, verklaart de fabrikant of importeur dat het PBM voldoet aan de basiseisen van de Europese richtlijn en neemt hij tevens de productaansprakelijkheid op zich.

Voor de verschillende PBM zijn er worden Europese normen ontwikkeld als aanvulling op de algemene CE-markering. Relevant voor de groene sector zijn momenteel de volgende Europese normen:

- Veiligheidskleding: EN 381-5
- Signaalkleding: EN 471
- Regenkleding: EN 343
- Handschoenen: EN 388
- Veiligheidsschoeisel: EN 345
- Gehoorbescherming:
 - met beugel EN 352-1
 - zonder beugel EN 352-3
- Veiligheidshelmen: EN 397

- De werknemer is wettelijk verplicht om:
- Beschikbaar gestelde PBM te dragen en doelmatig te gebruiken.
 - Wettelijke voorschriften en instructies op te volgen.
 - Mee te werken aan onderricht en cursussen.

Figuur 1. CE-keurmerk

Figuur 2. Keurmerk van het KWF/FPA

Figuur 3. Keurmerk van DLG

